

Lâle Müldür'ü hem şair hem insan hem de çılgın-kadın olarak severim. Şiirini organik yani sahici ve yaşamundan, yaşamının doğurduğu hayalinden fişkırmış bir gerçeklik olarak bilir ve tanırım. Kendisiyle, yaşamı ve şiirinin neredeyse bütünüyle örtüştüğünü düşünürüm. Bu yönüyle sahici ve hatta saftır, masumdur. Şiiri her ne kadar kendisi kadar ve hatta daha çok eksantrikse de, gizeme, okülte ve hatta mistisizme dalmışsa da, bunlarla sıvanmışsa da, her ne kadar zaman-üstü ve zaman-dışı ve zaman-ötesi görünüyorsa da ruh hali nedeniyle İstanbul denilen yerde vücut bulmuş ama işte her yöne dağılmış olduğundan yine de gerçekçi ve bu olabildiğince somut dünyaya dahildir, ya da en azından ondan türemiştir. Daha ilk şiir kitabı 'Uzak Fırtına' ile bugünleri haber veren ve derhal çarpıldığım bu şiir varlığımda 'Kuzey Defterleri' ve 'Buhurumeryem' ile daha da kesif bir yer edinmiştir. Her ne kadar burjuvaları, ne ahlâkları, ne görenekleri, ne adabı muâşeretleri, ne aşırı estetikleri, gurmelikleri bakımından sevmediğim hatta tiksindiğim halde kendisi de burjuva sayılabilecek Lâle Müldür'ü sevmişimdir. Ben de rahatsızlık uyandırmaktan çok 'gülün diken'i ya da yaramaz bir kız çocuğu saflığını uyandırmıştır. Ama tabii üstü başı temiz pak, saçları atkuyruğu şeklinde bağlanmış, ama yüzü hafif solgun ve melankolik bir kız çocuğudur bu.

Ama ne var ki Yapı Kredi Yayınlarından çıkan ve anlatı olarak nitelenen son kitabı 'Nova Roma'da Gece Güneşi' bende huzursuzluk, belli bir ölçüye kadar antipati ve rahatsızlık uyandırdı. Ol-

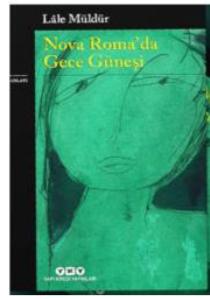
BU ÇAĞ

OSMAN ÇAKMAKÇI

Balat-Cihangir

dukça çalاکalem yazılmış, üslup bakımından dağınık hatta yer yer acemi ve kimi zaman da bozuk cümlelere rastladığımız bu otobiyografik 'anlatı'nın özellikle ilk sayfalarında 'anlatı'lan Balat gezintisi beni iyice huzursuz etti, üzerimde bir yabancılaşma etkisi yaptı. Lâle Müldür'ün, yanında Burak ile birlikte Balat'ta yabancı bir turist ruh haliyle gezerken hissettiği ya da düşündüğü şeyler burjuva ile avam (halk) arasında hâlâ dâhi kapanmamış olan büyük uçurumun delaleti idi adeta. "Derken Balat'a ulaşıyoruz. (...) Halkımız başlıyor geçmeye önümüzden. Hiç zararsız, durgun görünüşlü, masum, tatlı insançıklar. Herkes kendi işine yavaş yavaş ilerliyor. Gözleri sağda solda değil. Bunlardan hiç zarar gelmez bize diyoruz. Çoğu başı örtülü kadınlar geçiyor. Başını örtenlerde özel bir gurur yok. Öylesine örtmüş işte. Erkeklerdeyse bir tür, yoksulluğun getirdiği saflık gözleniyor. Memnun

kalıyoruz Burak'la. İşte tam bizim yerimiz diyoruz. Ben ev almayı bile düşünüyorum." (s. 8) Bu Cihangirli turistlerin Balatlı yerlilere yer yer üstten ve yabancı bakışlarını yansıtan cümleler ülkemizin en kadim meselelerinden birine işaret ediyor. Zenginler tarafından hoş görülen ve sevecenlikle yaklaşılacak zararsız fakirler, yani halk.

Kitapta böylesi sınıfsal bakışların ve değerlendirmelerin yanı sıra sanatçı züppeliğini hatırlatan trajikomik ifadeler de var. "Beyin kanaması geçirirken ben, beni yoğun bakıma kaldırırlarken başparmağımla son bir işaret yapmışım Mazhar Candan'a yanıma gelmesi için. Mazhar yanıma gelmiş. Sevgi sözcükleri metafizik bir şey bekliyormuş benden. Bense, 'Babamın bundan haberi olmasın' demişim sadece. Mazhar utanç içinde kalmış. Arkadaşlarım da 'ne dedi' diye sormuşlar. O zaman daha da çok utanmış ne dediğimi söylemeye."

(s. 17) Bu durumdaki birinin babamın bundan haberi olmasın demesi kadar normal ve anlaşılır bir şey olabilir mi? Ama bu sözler karşısındakilerde utanç duygusu yaratmış. Herhalde 'büyük bir sanatçıya' yakışacak teatral bir tirad ya da sanatsal sözler bekleniyordu. Bu tam bir sanatçı züppeliği vesikası. Burada da çok rahatsızlık hissettim.

Sayfa 31'de, Cihangir Kahve'de görülen 'tesettürlü, ipek eşarplı, önünde Marie Claire dergisi ve derginin eki bir iç çamaşırı katalogu bulunan' kadınla ilgili yazdıklarını atlıyorum.

Asıl önemli bölüm Türk burjuvalarının yaşadığı kültürel karmaşa, özentili zevk ve beğeni yozlaşmışlığını ve parçalanmışlığını gösteren bölüm. "ORADA şununla karşılaştım – ANTİK BİR KONSOLLA. Doğrusu çok az bir yerde bu kadar zarif bir konsolla karşılaşabilirdi insan ve nerdeyse ağlayacaktım.. İlk önce anahtarıcıdan aldığım konsolu eve getirdim.. Konsol salonda iyi duruyordu... Bunu gözlemlerken pikaba Cesario Evora'yı koymayı unuttum ve başladım düşünmeye..." (s. 32) "Derken çerçevecim Mihail Bey'de küçükük bronz bir Nâzım başı gördüm. Pazarlık bile etmeden –pazarlık kim ben kim gız – alıverdim o başı ve getirdim konsolun üstüne koydum." (s. 32) "Kâh evin dört köşesini toz duman ediyor kâh sözlüklere giriyor kâhsa antik pikabıma gidip antik bir Ruhi Su türkü dinliyordum." (s. 32) Beni gerçek anlamda dehşete düşüren bu satırlar Türk burjuvalarının kafa karışıklığını, zevksizliğini, taklit ve köksüz beğenisini ve şizofrenik hayat algısını gösteriyor.

Ama işte bunlarda bir abartı yok. Ne ise o. Cihangir'de oturan burjuva sanatçılar, büyük burjuva iş adamları ve çaptan düşmüş eski burjuvalar tam da içlerinde debelendikleri neredeyse şehirden ve dünyadan soyutlanmış bu bölgede kendi kendilerine yaşıyorlar. Cihangir'den Balat'a 'gezmeğe' gittiklerinde ise sudan çıkmış balığa dönen turistler misali sadece gözlemci olabiliyorlar. Hayata karışmıyorlar. Her şey sahte bir tabloya dönüşüyor.

Dedim ya, Lâle Müldür'ün bu kitabı edebi açıdan oldukça başarısız bir eser. Zaten otobiyografik olan kitap kişisel gözlemlerden, edebiyat ve sanat çevrelerinden ünlü isimlerle yaşanan anılardan, anekdotlardan, felsefi değerlendirmelerden, dinsel çağrışımlardan ve bol bol İsa'dan söz eden yamalı bohçaya benziyor. Ne üslubu ne de dili bakımından olumlu hiçbir özelliği olmayan bu kitap sadece ülkemizdeki burjuvaların sahte, nostaljik, acıklı ve hatta zavallı yaşamlarından 'hakiki' sahneler göstermesi bakımından bir hacim kaplıyor. Bir kez daha ülkemizde birbirinden habersiz hatta yalıtılmış bir halde yaşayan birçok insan öbeğinin olduğunun da göstergesi oluyor. Lâle Müldür'ün bu kitabını edebi kriterlerden yola çıkarak eleştirmenin abesle iştigal etmek olacağını bildiğimden böyle sosyolojik bir bakışla yazdım bu yazıyı. Yoksa bir burjuva olan Lâle Müldür yine de masumâne ve safça bir ruh haliyle kendi dünyasını yansıttığından bir zemine oturan bir kitap kaleme almış. Ama bu kitap, diğer eserleriyle karşılaştırıldığında oldukça zayıf ve vasat. Keşke yayımlamasaymış.